

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 25.1.2006
KOM(2006) 20 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

**Ekstern foranstaltning: Tematisk program for miljø og bæredygtig forvaltning af
naturressourcer, herunder energi**

INDHOLD

1.	Indledning	3
2.	Baggrund	4
2.1.	Fremme af miljøet og en bæredygtig forvaltning af naturressourcer, herunder energi, uden for EU's grænser	4
2.2.	EU og EF-politik om miljø og bæredygtig forvaltning af naturressourcer, herunder energi.....	5
2.3.	Tidligere erfaringer og indhøstet viden.....	6
2.3.1.	Oversigt over nuværende instrumenter	6
2.3.2.	Viden indhøstet fra en bredere international kontekst: behov for ledelse, større sammenhæng, koordineret indsats fra EU og opfyldelse af tilsagn.....	7
2.4.	Begrundelsen for en tematisk tilgang.....	8
3.	Tematisk program	9
3.1.	Programmets omfang	9
3.2.	Programmeringsprincipper.....	10
3.3.	Mål	11
4.	Prioriterede områder.....	12
4.1.	At arbejde hen imod MDG 7: at fremme miljømæssig bæredygtighed.....	12
4.2.	At fremme implementering af EU-initiativer og internationalt vedtagne tilsagn	12
4.3.	Bedre integration fra EU's side.....	14
4.4.	Styrkelse af miljøstyring og EU-ledelse	14
4.5.	Støtte til bæredygtige alternativer på energiområdet i partnerlande og -regioner	15
	Bilag	

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Ekstern foranstaltning: Tematisk program for miljø og bæredygtig forvaltning af naturressourcer, herunder energi

1. INDLEDNING

Ud fra et ønske om at rationalisere og forenkle det nuværende lovgivningsgrundlag for Fællesskabets eksterne foranstaltninger har Europa-Kommissionen under de finansielle overslag for 2007-2013 foreslået en samling på seks nye instrumenter. Tre af instrumenterne (vedrørende humanitær bistand, stabilitet og makrofinansiell bistand) er horisontale instrumenter, som anvendes til at dække særlige behov og omstændigheder. De øvrige tre (vedrørende førtiltrædelsesstøtte, støtte til EU's naboskabs- og partnerskabspolitik samt udviklingsamarbejde og økonomisk samarbejde) tager sigte på gennemførelse af særlige politikker og har en bestemt geografisk dækning. I fremtiden vil disse instrumenter udgøre de grundlæggende retsakter for Fællesskabets udgifter til støtte til eksterne samarbejdsprogrammer, herunder målrettede tematiske programmer, og de vil bl.a. erstatte de nuværende tematiske forordninger.

Som det fremgår af de nævnte forslag, tilfører de tematiske programmer merværdi og omfatter aktiviteter, der supplerer de geografiske programmer, som også fremover bliver det bærende element i Fællesskabets samarbejde med tredjelande¹.

Kommissionen har forpligtet sig til at drøfte omfang, mål og indsatsområder for de enkelte tematiske programmer med Europa-Parlamentet og Rådet på basis af formelle meddelelser til disse to institutioner. Denne proces vil munde ud i forskellige politiske retningslinjer for de efterfølgende programplanlægningsfaser, bl.a. eksterne tematiske strategidokumenter, som udarbejdes på grundlag af bestemmelserne for de nævnte instrumenter.

Der foreslås et tematisk program for miljø og bæredygtig forvaltning af naturressourcer, herunder energi, som svar på miljøaspektet i udviklingspolitikken og andre eksterne politikker og som hjælp til at fremme Den Europæiske Unions miljø- og energipolitik i tredjelande.

Efter høringsprocessen er en række forslag fra civilsamfundet blevet indarbejdet i det tematiske program.

¹ Jf. Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet om eksterne aktioner via tematiske programmer under de kommende finansielle overslag 2007-2013, KOM(2005) 324 af 3.8.2005.

2. BAGGRUND

2.1. Fremme af miljøet og en bæredygtig forvaltning af naturressourcer, herunder energi, uden for EU's grænser

Jordens befolkning er inden for de seneste 50 år næsten tredoblet, og mennesket har radikalt ændret økosystemerne på grund af den stigende efterspørgsel efter fødevarer, frisk vand, træ, fibre og brændsel. Der har været store nettogevinster med hensyn til menneskelig velfærd og økonomisk udvikling, men som følge af befolkningspresset er to tredjedele af jordens vigtigste økosystemfunktioner blevet dårligere, eller de anvendes ikke bæredygtigt og hindrer, at millenniumudviklingsmålene nås, jf. den nylige millennium-vurdering af økosystemerne².

Det forudses, at befolkningen vil vokse med yderligere 2 milliarder inden 2030, og sammen med den langsigtede økonomiske vækstrate, der skal til for at få alle ud af ekstrem fattigdom, vil det kunne betyde, at verdensøkonomien vokser firdobbelt inden 2050³. Det er vigtigt at sørge for, at naturressourcerne bliver udnyttet på en bæredygtig måde, således at produktions- og forbrugsmønstre ikke overstiger jordens evne til at levere ressourcer eller absorbere affald og emissioner, der skabes af en sådan vækst. Det vil være en enorm udfordring for verdenssamfundet og især for de nye vækstøkonomier og udviklingslandene, blandt andet hvad angår energi, hvor det internationale samarbejde er af afgørende betydning i betragtning af det pres, der er på de nuværende ressourcer, og truslen mod global energiforsyningssikkerhed.

Miljøproblemer respekterer ikke politiske grænser, og med globaliseringen øges behovet for at behandle miljøspørgsmål på internationalt plan. For at opnå en bæredygtig udvikling i Europa må der udvises opmærksomhed og sættes aktivt ind for at opnå bæredygtig udvikling på resten af jorden. EU støtter også miljøbeskyttelse og bæredygtig forvaltning af naturressourcer som led i bestræbelserne på at styrke den sociale dimension af globaliseringen.

EU har indtaget en førende rolle med hensyn til at opnå international enighed om miljøtilsagn og har været meget bevidst om behovet for at hjælpe udviklingslandene med at opfylde de forpligtelser, de påtager sig i den forbindelse. Mange af dem er med i gennemførelsesplanen fra verdenstopmødet i Johannesburg om bæredygtig udvikling (se bilag 1).

Miljøet er af særlig betydning for folk, der lever i fattigdom. De fattige er direkte afhængige af en lang række naturressourcer og økosystemydelse for at kunne overleve og dermed af bæredygtig forvaltning af ressourcer som vand, energi, jordbund, skove, vådområder, vilde dyr og planter og fiskebestande, og de er særligt sårbare over for miljøkatastrofer. Luft- og vandforurening påvirker især bybefolkninger. Eksistensmulighederne kan gøres bedre ved at sikre, at der hele tiden er rimelig adgang til naturressourcer, herunder bæredygtig energi, og ved at forebygge miljøødelæggelse; sundhed kan forbedres ved at gøre luft- og vandkvaliteten bedre, at forvalte spildevand, kemikalier og affald på en forsvarlig måde og at bekæmpe forurening; og sårbarheden

² <http://www.millenniumassessment.org/en/index.aspx>

³ World Development Report 2003: Sustainable Development in a Dynamic World (Verdensbanken).

kan mindskes ved at afhjælpe miljøkatastrofer, at tilpasse sig til klimaændringer, at sikre bæredygtig energiforsyning, at opretholde biodiversiteten, som de fattige er afhængige af i nødsituationer, og at afværge ressourcebaserede konflikter. De skadelige virkninger af klimaændringen vil øge de fattiges sårbarhed, og de må derfor inddrages fuldt ud i alle aspekter af udviklingsplanlægningen. De hovedudfordringer, der er mest relevante for det tematiske program, er anført i bilag 2.

2.2. EU og EF-politik om miljø og bæredygtig forvaltning af naturressourcer, herunder energi

EU's bæredygtige udviklingsstrategi, som for øjeblikket er ved at blive revideret, skal tilvejebringe økonomisk velfærd, social balance og samhørighed samt miljøbeskyttelse, og den fastlægger vigtige internationale mål som: udryddelse af fattigdom, bekæmpelse af social udstødelse, sundhedsfremme, globalisering i bæredygtig udviklings tjeneste, bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre, bæredygtig forvaltning af natur- og miljøressourcer og bedre styring af bæredygtig udvikling.

I den seneste europæiske konsensus om udvikling⁴ (også kaldet udviklingspolitisk erklæring) forpligter EU sig til at yde mere og bedre bistand. Udryddelse af fattigdom bliver her sat i forbindelse med bæredygtig udvikling, blandt andet millenniumudviklingsmålene (MDG), som det primære, altomfattende mål for EU's udviklingssamarbejde. Miljømæssig bæredygtighed er udviklingsmål 7, og både miljøpleje og bæredygtig energi er afgørende for mange af de andre MDG. Støtte til miljø og bæredygtig forvaltning af naturressourcer, blandt andet vand og energi, er to af de ni nøgleområder i Fællesskabets udviklingssamarbejde. Det står klart, at udviklingslandene behøver en langsigtet integreret strategi hvad angår energiforsyning og –efterspørgsel, hvor vedvarende energi og energieffektivitet spiller en nøglerolle. I konsensusen blev det understreget, at der er behov for i højere grad at lade miljøet indgå i alle EF's udviklingsbestrebelse og for at hjælpe udviklingslandene med at integrere miljøet i deres udviklingsstrategier. Der fokuseres på fællesskabsbistandens rolle med hensyn til at opnå større sammenhæng mellem udviklingspolitik og andre EU-politikker, herunder miljø.

I konsensusen lægges der vægt på, at EU vil gøre alt for at hjælpe udviklingslandene med at nå de mål, der blev vedtaget på FN-konferencerne, blandt andet verdenstopmødet i Johannesburg om bæredygtig udvikling, og at gennemføre multilaterale miljøaftaler. Der gøres især opmærksom på, hvilken udfordring klimaændringen indebærer i forbindelse med udviklingssamarbejde. Det påpeges, at der er en merværdi i Fællesskabets bidrag til de globale initiativer, der har tilknytning til MDG og globale offentlige goder, og at hver enkelt sag skal vurderes for sig. De vigtige tilsagn, der fremgår af konsensusen, går igen i andre senere politiske nøgledokumenter, herunder i en strategi til hurtigere at nå MDG.

EU lancerede vigtige initiativer på verdenstopmødet om bæredygtig udvikling i 2002, blandt andet vandinitiativet (EUWI), energiinitiativet (EUEI) COOPENER⁵, den eksterne dimension af EF-programmet "Intelligent Energi Europa"⁶, Johannesburg-koalitionen for

⁴ Fælles erklæring af 22. november 2005 vedtaget af Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen.

⁵ Afgørelse nr. 1230/2003/EF.

⁶ KOM(2002) 408 af 17.7.2002.

vedvarende energi (JREC), og handlingsplanen for retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet (FLEGT). De har ført til bedre koordinering i EU, mere politisk dialog med udviklingslande og nye vækstøkonomier, civilsamfundet og den private sektor, og de har bidraget til en række programmer og tiltag.

Miljøpolitik på fællesskabsplan fremgår af 6. miljøhandlingsplan⁷. Der er tale om fire prioriterede områder: klimaændringer, beskyttelse af natur og biodiversitet, sundhed og livskvalitet, bæredygtig udnyttelse af naturressourcer og forvaltning af affald. Der fokuseres på en række strategiske fremgangsmåder, blandt andet inddragelse af miljøpolitik i alle andre fællesskabspolitikker og inddragelse af interessenter i beslutningstagningen. Takket være denne fremgangsmåde har EU kunnet tage føringen internationalt med hensyn til at styrke den globale miljømæssige styring, at nå frem til multilaterale miljøaftaler, at fastlægge mindre formelle internationale processer og at presse på og opnå, at handels, udenrigs- og miljøpolitik gensidigt støtter hinanden overalt.

Den Europæiske Unions energipolitik har tre hovedmål, der skal føre frem til bæredygtig udvikling. Der er tale om: at give forbrugerne konkurrencedygtige energipriser ved at øge konkurrencen på energimarkederne, at sørge for sikkerhed i energiforsyningen og at mindske energisystemets miljømæssige indvirkning til et acceptabelt niveau. For at nå disse mål er det nødvendigt (1) at fremme dialogen og samarbejdet med EU's partnerlande og -regioner om bekæmpelse af klimaændringer og sikring af energiforsyningen; (2) at integrere energiovervejelser i tiltag, der skal føre til udvikling og mindskelse af fattigdom; og (3) at styrke politisk koordinering og sammenhæng samt støtte kapacitetsopbygningen hos beslutningstagere på energiområdet.

Udvidelsen i 2004 og den kommende udvidelsesrunde med Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse har haft og vil få store konsekvenser for EU's miljøpolitik over for nabostater og energiforbindelserne med dem. Under den europæiske naboskabspolitik får miljø- og energisamarbejde en særlig betydning på grund af vore fælles ressourcer og økosystemer. EU opfordrer alle Unionens naboer til at påtage sig det fulde ansvar for at forbedre miljøet og bidrage til at imødekomme internationale miljømål.

Hvis det skal lykkes, må dette tematiske program støtte sig til et godt videnskabeligt vidensgrundlag og bygge på evnen til at anvende ny viden og fremme innovation og til inddragelse af forskere og institutioner fra partnerlande, især udviklingslandene. Forskellige vellykkede EU-forskningsrammeprogrammer har været medvirkende til at give dette grundlag, især gennem det internationale samarbejdsprogram for forskning og teknologi (INCO).

2.3. Tidligere erfaringer og indhøstet viden

2.3.1. Oversigt over nuværende instrumenter

EF finansierer for øjeblikket programmer om tropiske skove, miljøet, internationale miljøprocesser samt energi på forskellig måde.

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1600/2002/EF.

På en budgetkonto for tropiske skove og miljøet i udviklingslande er der afsat 249 mio. EUR til bæredygtig skovforvaltning og 93 mio. EUR til miljøbeskyttelse i perioden 2000-2006. Midlerne er rettet mod innovative og strategiske pilotforsøg.

Der blev for nylig foretaget en evaluering af budgetkontoen, og konklusionen var, at den viden, der er indhentet gennem projekter, kan bidrage til den nationale politiske dialog, og at den kan anvendes som grundlag for programmeringen af EF's lande- og regionsbistand, og det blev understreget, at der var behov for yderligere tiltag for at forbedre udnyttelsen. Det fremgik af evalueringen, at det er nødvendigt med en langsigtet politisk dialog med regeringerne for at sikre, at miljø og skove bliver fuldt ud integreret i PRSP og CSP⁸. I evalueringen blev det også påpeget, at der var behov for fleksibilitet ved finansieringen af nye prioriteter og EU's politikinitiativer, for eksempel EU's handlingsplan vedrørende klimaændring og udvikling og EU's handlingsplan for retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet (FLEGT).

Der bliver givet ekstra støtte på 53 mio. EUR i perioden 2000-2006 gennem Life-programmet (tredjelande), som har til formål at skabe kapacitet og administrative strukturer og støtte miljøpolitik og handlingsprogrammer i tredjelande, der grænser op til Middelhavet og Østersøen.

Det firårige program "Intelligent Energi Europa" (2003-2006) har en ekstern komponent "COOPENER", der er et led i EU's energiinitiativ, og som er blevet benyttet til at skabe reguleringspolitik, planlægning og institutionelle rammer for energiforsyning til støtte for MDG. I en forudgående evaluering⁹ af programmet blev det påpeget, at det var vigtigt at have et regionalt samarbejde og tværfaglige projekthold, som stimuleres gennem COOPENER-finansierede projekter, og at energiens afgørende rolle i udvikling og udryddelse af fattigdom stort set var blevet overset i den seneste tid.

2.3.2. Viden indhøstet fra en bredere international kontekst: behov for ledelse, større sammenhæng, koordineret indsats fra EU og opfyldelse af tilsagn

Støtten til multilaterale miljøaftaler og andre internationale miljøprocesser kommer blandt andet fra budgetkontoen til internationalt miljø, som råder over 8 mio. EUR om året. Sammen med den væsentligt større støtte fra medlemsstaterne har EF finansieret over 50 % af hovedomkostningerne og endnu mere af det ekstra arbejde i forbindelse med aftalerne. EU's finansiering har derfor været afgørende for, at der har kunnet opbygges et internationalt miljøsystem. Dette arbejde er nu stort set færdigt, men der vil stadig være behov for støtte til styring og globale miljøanalyser.

Fokus er flyttet til gennemførelse, som kræver ressourcer af en helt anden størrelsesorden. EU vil fortsætte med at spille en nøglerolle i multilateral sammenhæng.

Selv om mindre velstående lande går stærkt ind for internationalt aftalte mål, er der ofte strukturelle barrierer, markedsproblemer og mangel på ressourcer og kapacitet, som står i vejen for, at de kan gennemføres på nationalt plan. Selv når miljømål indgår i nationale strategier til opfyldelse af udviklingsmålene, står de ikke stærkt nok til at tilvejebringe

⁸ Strategidokumenter om fattigdomslempelse og EF-landestrategidokumenter.

⁹ "En forudgående evaluering af et fornyet flerårigt fællesskabsprogram på energiområdet (2007-2013)", september 2004.

selv beskedne investeringer, der kan sikre mod kostbar miljøforringelse. Desuden er der en tendens til, at fordelene ved miljøbeskyttelse er langsigtede, og det er vanskeligt at forene dem med den korte planlægningshorisont, som fattigdom indebærer.

Hvis EU ønsker at udbygge sit internationale lederskab til at fremme gennemførelsen, må der afsættes mere til miljøbeskyttelse og bæredygtig ressourceforvaltning, blandt andet energi, på Europas stadig større bistandsbudget. Støtten kan komme udelukkende fra medlemsstaterne, men erfaringen har vist, at det er meget hensigtsmæssigt at kanalisere støtten gennem EF. EU har længe vist sig at være effektiv til at forhandle ambitiøse mål om miljø og bæredygtig ressourceforvaltning i international sammenhæng. Der har dog været mindre koordinering hvad angår implementeringen i partnerlande. Medlemsstaternes og Kommissionens ekspertise er ikke blevet sammenkørt, og der har ikke været en synlig kritisk masse af effektiv støtte fra EU. Det er helt sikkert nødvendigt med større koordinering i EU, og et større finansielt engagement fra EF's side ville gøre det lettere.

Det betyder ikke, at EF er den eneste fælles kanal. Den globale miljøordning blev netop oprettet som et fælles initiativ, der skulle hjælpe udviklingslandene med at klare de ekstra omkostninger ved at skulle bidrage til globale fordele. Men under de seneste forhandlinger har det vist sig, at EU-medlemsstaterne vil gøre mere end nogle af de andre donorer. Desuden har ordningen et præcist sigte og dækker ikke alle vigtige emner.

Det er meget påtrængende med innovative, fleksible finansieringsmekanismer, navnlig for at fremme overførsel af miljømæssigt forsvarlige teknologier. Der er for eksempel interesse for at benytte offentlige midler og statslig udviklingsbistand som løftestang for at tiltrække flere ressourcer fra den private sektor, udviklingsbanker og finansielle institutioner gennem offentlig-private partnerskaber (OPP). På det seneste har erfaringer fra EUEI, COOPENER og JREC vist, at EU kan yde værdifuld bistand til udviklingslande og regioner og til nye vækstøkonomier ved at indføre fleksible finansielle støtteinstrumenter, som kan supplere det, som andre donorer har indført inden for de seneste år. Det har vist sig at være en effektiv måde at få inddraget energi i udviklingspolitikker og –strategier på og at skabe større sammenhæng på.

2.4. Begrundelsen for en tematisk tilgang

Landeprogrammer og regionale programmer er de vigtigste instrumenter for samarbejdet med tredjelande, og hovedparten af støtten til miljø og bæredygtig forvaltning af naturressourcer, herunder energi, bør kanaliseres herigennem. Det gælder især for indsatsområder, der er af lokal eller regional art.

Men det er vigtigt med en tematisk tilgang, hvis der skal opnås en mere samordnet, sammenhængende og effektiv EU-tilgang, og en sådan tilgang giver stor mulighed for at supplere og tilføre en merværdi til de geografiske instrumenter gennem:

- En særlig fokus på indsatsområder, der er klart identificerede som globale prioriteter, og på muligheden for at fremme globale offentlige goder og bekæmpe globale offentlige ondt, som det er vanskeligt at tackle i de geografiske programmer. Dette indebærer politisk synlighed, når der ydes støtte til højt profilerede aktiviteter.

- Tilvejebringelse af et effektivt samordnet middel til at fremme EU's egne politiske prioriteter ved at tillade, at EU får en større indflydelse i internationale organisationer, initiativer, processer og partnerskaber på miljø- og energiområdet og kan yde operationel støtte til multilaterale miljøaftaler og andre organisationer.
- Inddragelse af alle partnerlande, undtagen førtiltrædelseslande og potentielle kandidatlande, hvorved det bliver muligt at finansiere grænseoverskridende, regionale, tværregionale, delregionale og globale initiativer og at støtte politisk dialog på regionalt, tværregionalt og globalt plan.
- En fleksibel programmeringscyklus, som giver mulighed for at tilpasse og vedtage andre tilgange end dem, der normalt anvendes i de geografiske instrumenter. Det indebærer også en vis fleksibilitet i valget af de partnere, der skal stå for gennemførelsen, og giver mulighed for partnerskaber med lokalt baserede organisationer, forskningsorganisationer, civilsamfund, den private sektor og internationale organer og organisationer.
- Mulighed for i højere grad at inddrage miljø og energi i udviklingspolitikker, -strategier og -planlægning. Det kræver, at der bakkes op om mulighederne for at finde og udvikle innovative tiltag, der kan løse komplekse problemer, som første skridt i retning af integration af sådanne aktiviteter i geografiske bistandsinstrumenter.

Endelig er en tematisk fremgangsmåde også nødvendig, hvis målene ikke kan nås gennem landeprogrammer og regionale programmer, for eksempel efter konfliktsituationer.

Det tematiske program bør føre til en indsats i partnerlande og –regioner, som ligger ud over og har sammenhæng med de tiltag, der finansieres under de geografiske instrumenter. **Derfor er det af afgørende betydning, at det, at der findes et tematisk program, ikke bruges som et argument for at tilsidesætte miljø, naturressourcer og energi, når landestrategier og regionale strategier programmeres.** Der bør udvises særlig opmærksomhed over for behovet for at integrere både afdæmpning af og tilpasning til klimaændringer samt bæredygtig energiudnyttelse i geografiske programmer, for at EU-støtten kan føre til økonomisk levedygtighed og miljømæssig bæredygtighed.

3. TEMATISK PROGRAM

3.1. Programmets omfang

Hovedparten af de ressourcer, der er tilgængelige under instrumentet til udviklingssamarbejde og økonomisk samarbejde (DCECI), bliver fokuseret på udvikling, mens de foreslåede nye eksterne politikinstrumenter også vil blive benyttet til at fremme EU's øvrige politikker uden for EU. Instrumentet til udviklingssamarbejde og økonomisk samarbejde og instrumentet for europæisk naboskabspolitik vil begge blive benyttet til at finansiere dette tematiske program.

Programmet vil støtte foranstaltninger, der er rettet mod miljødimensionen af den eksterne politik, især udviklingspolitik, og som fremmer EU's politik for miljø og bæredygtig energi uden for EU. Programmet vil omfatte alle geografiske regioner undtagen førtiltrædelseslande og potentielle kandidatlande. Hovedfokus vil blive lagt på globale tiltag og foranstaltninger i udviklingslande, og der vil blive tiltag i nye vækstøkonomier og i meget begrænset omfang i industrialiserede lande gennem politisk dialog og koalitionsdannelse.

Det tematiske program vil også støtte den centrale politiske dialog, koordinering, analyser og høringer vedrørende eksisterende og nye politikinitiativer fra EU's side, herunder EUWI, EUEI, JREC og FLEGT.

Det vil blive undersøgt, om det er muligt at inddrage det tematiske program i globale initiativer, og om der kan afsættes midler til globale offentlige goder.

Under det tematiske program vil der ikke blive finansieret regelmæssige bidrag til hovedomkostningerne i multilaterale energiaftaler, som EF er tiltrådt, de vil fortsat blive betalt over en særskilt budgetpost under foranstaltninger udadtil.

3.2. Programmeringsprincipper

Foranstaltninger under det tematiske program vil blive baseret på følgende vejledende principper:

- **Subsidiaritet og komplementaritet**, med geografiske programmer som tidligere forklaret under begrundelsen for et tematisk program. Koordinering og samarbejde med medlemsstater og andre donorer vil være af største betydning.
- **Sammenhæng** på internt og eksternt plan, på linje med Paris-erklæringen om bistandens nyttevirkning.
- **Partnerskab**, ved at arbejde med en bred vifte af mellemstatslige, statslige og ikke-statslige aktører på globalt, regionalt, nationalt eller lokalt plan.
- **Høring**, blandt andet ved inddragelse af civilsamfundet og den private sektor under den flerårige programmering og gennem dialog om ny udvikling og nye tendenser.
- **Innovation og informationsformidling**, med støtte til innovative politikker, strategier og fremgangsmåder og passende måder at udbrede og gentage dem på.
- **Tværgående emner** vil blive taget med. Kvinder, børn og oprindelige folk bliver særligt hårdt ramt af miljøforringelse, udnyttelse af ubæredygtige naturressourcer og manglende adgang til bæredygtige energiydelser til overkommelige priser. Demokrati og respekt for menneskerettigheder og lige muligheder for mænd og kvinder er med til at fremme miljøanliggender, og god regeringsførelse er en absolut forudsætning for at opnå balance mellem søjlerne i bæredygtig udvikling.
- **Konfliktforebyggelse og -løsninger**. Naturressourcer (herunder energiressourcer) er i stigende grad kilde til regionale konflikter, der truer social og miljømæssig stabilitet. Disse konflikter kan have en global virkning (blandt andet), da de kan indvirke på

vores energiforsyning. Når det drejer sig om naturressourcer, må der tages hensyn til, om indtægter fra disse ressourcer forårsager eller giver næring til konflikt, eller om de fremmer bæredygtig udvikling. Ved at yde særlig støtte til initiativer om åbenhed inden for udvindingsindustrien vil de sociale og miljømæssige konsekvenser bedre kunne overvåges. Med et velovervejet katastrofeberedskab vil det også være muligt at bevare miljøet og undgå negative konsekvenser for forsyningsikkerheden.

Programmet gennemføres som fastsat i 2000-reformen af forvaltningen af ekstern bistand, hvori det bl.a. er fastsat, at forvaltningsansvaret lægges ud til delegationerne, hvor dette er formålstjenligt.

Kommissionen vil efter komitologiprocedurene i første omgang træffe afgørelse om firårige (2007-2010) og senere om treårige (2011-2013) tematiske strategidokumenter (programmeringsdokumenter).

Kommissionen vil på grundlag af denne flerårige programmering fremlægge årlige arbejdsplaner, som fastsætter de støtteberettigede foranstaltninger, særlige mål, forventede resultater og skønnede udgifter.

Hvad angår midtvejsevalueringen, vil der blive foretaget en ekstern evaluering af aktiviteterne i løbet af den første treårsperiode (2007-2009) med henblik på at få input til forberedelsen af det andet tematiske strategidokument (2011-2013). Rapporterne vil blive forelagt for og diskuteret med medlemsstaterne og Europa-Parlamentet.

3.3. Mål

De vigtigste mål for programmet er:

- at bistå udviklingslandene med at nå millennium-udviklingsmålene og navnlig gøre fremskridt med hensyn til MDG 7 om miljømæssig bæredygtighed ved at tilbyde værktøjer og eksempler på god praksis og innovative fremgangsmåder
- at fremme miljøets integration og bæredygtig forvaltning af naturressourcer, herunder energi, inden for EF's bistand til tredjelande
- at forbedre sammenhængen inden for EU's politikker, som påvirker det globale miljø og den globale energiforsyningsikkerhed, eller partnerlandenes politikker
- at gøre Det Europæiske Fællesskab i stand til at imødekomme de internationale forpligtelser og tilsagn, der er givet under multilaterale energiaftaler og andre processer, især med hensyn til at bistå udviklingslandene, og at bistå EU hermed
- at forbedre international miljøstyring og EU's miljø- og energipolitikker i tredjelande
- at støtte bæredygtige alternativer på energiområdet i partnerlande og -regioner.

4. PRIORITEREDE OMRÅDER

Det tematiske program vil yde støtte under følgende hovedområder:

4.1. At arbejde hen imod MDG 7: at fremme miljømæssig bæredygtighed

Der skal tages fat om følgende emner:

- **Kapacitetsopbygning til miljøintegration i udviklingslande**, herunder kapacitet til at integrere miljøet i regionale og nationale udviklingsstrategier og forbedre miljøpolitiske analyser; kapacitet til at påbegynde implementering af forpligtelser og tilsagn under globale eller regionale miljøaftaler, -initiativer og -processer; og kapacitet til at styrke forskning i og forvaltning af naturressourcer, herunder energi.
- **Støtte til aktører fra civilsamfundet og høringsorganer**, som spiller en vigtig rolle som politiske fortalere for og som igangsættere af bedre miljøbeskyttelse og bæredygtig resourceudnyttelse, blandt andet af energi.
- **Miljøovervågning og -vurdering** for at forbedre kvaliteten af data og indikatorer og derved øge bevidstheden om miljøproblemer og give mulighed for velfunderet politisk beslutningstagning.
- **Udvikling af innovative tilgange**, for eksempel betaling for miljøydelse, skattereform til fordel for miljøet, offentlig-private partnerskaber, innovative markedsbaserede politikinstrumenter, videnskabeligt funderede politikker og fremme af miljøvenlige teknologier samt mekanismer til overførsel af teknologier (knowhow) til udviklingslande.
- **Udnyttelse af EU's erfaringer**. De venskabsaftaler og andre strukturer, der er indført for at kunne formidle, hvad EU står for, kan benyttes til at dele ud af de erfaringer, vi har gjort, og knytte stærke bånd med vigtige lande.

4.2. At fremme implementering af EU-initiativer og internationalt vedtagne tilsagn

EU går ind for, landene selv skal eje og stå for den eksterne bistand. Men der er strukturelle årsager til, at miljødimensionen af bæredygtig udvikling har en tendens til at blive prioriteret lavere af vore partnere, og det påvirker den langsigtede levedygtighed af de udviklingsvalg, der foretages. Den støtte, der ydes gennem det tematiske program, bør også gå til at fremme integrationen af miljøovervejelser i de enkelte landes prioritering. Hvad angår miljømæssige, globale offentlige goder, så har de valg, der foretages for at fremme miljødimensionen af bæredygtig udvikling, og graden af gennemførelse af internationalt vedtagne tilsagn indvirkning på alle lande. Der kan ydes tematisk støtte til følgende:

- **EU-initiativer til fremme af bæredygtig udvikling**. Det tematiske program skal supplere geografisk støtte og underbygge eksisterende EU-initiativer, især ved at fremme den politiske dialog, koordinering, analyser og høringer. De nuværende initiativer, blandt andet EUWI, EUEI, JREC og FLEGT, udgør sammen med mulige

tiltag i forbindelse med nye politiske prioriteter rammerne for samarbejdet mellem EU og partnerlandene, herunder regeringer, den private sektor og civilsamfundet. De giver også mulighed for, at tiltrække støtte fra den private sektor ved hjælp af innovative fremgangsmåder

- **Klimaændring.** Implementering af EU's handlingsplan om klimaændring og udviklingssamarbejde¹⁰, især med inddragelse af tiltag, der har tilknytning til de fire strategiske mål i handlingsplanen. Desuden implementering af strategien om at vinde kampen mod den globale klimaændring¹¹, især gennem kapacitetsopbygning, analyser af og større bevidsthed om mulighederne for afbødning og tilpasning og behovene i økonomiske nøglesektorer, støtte til udviklingslandenes bestræbelser på at begrænse drivhusgasemissioner og tiltrække investering i rene teknologier samt udarbejdelse af tilpasningsplaner.
- **Biodiversitet.** Støtte til målet for 2010 om at begrænse tabet af biodiversitet i væsentlig grad, især i områder med omfattende biodiversitet. Foranstaltningerne vil blive baseret på EU's handlingsplan for biodiversitet: økonomisk samarbejde og udviklingssamarbejde, og her vil indgå en styrkelse af kapaciteten i de relevante instanser, der er involveret i bevaring og bæredygtig udnyttelse af biodiversitet, herunder biodiversitet i landbruget. Der vil også blive lagt vægt på kapacitetsopbygning i biosikkerhed.
- **Ørkendannelse.** Prioriterede tiltag identificeret i UNCCD (FN's ørkenkonvention), for eksempel værktøjer, der kan fremme inddragelse af konventionens mål i udviklingsstrategier.
- **Skove.** Programmet vil støtte tiltag, der kan fremme skovenes bidrag til bæredygtig udvikling, for eksempel lokalt baseret forvaltning af skovressourcer og bevaringsområder, og sektorbaserede politiske reformprocesser, herunder nationale skovprogrammer. Der vil blive tilskyndet til innovative forsøg på at knytte skove sammen med klimaændring, konfliktforebyggelse og sundhed.
- **Ulovlig skovning og skovforvaltning.** Dårlig forvaltning, korrupsion og ulovlig skovning er nogle af de største problemer for bæredygtig og afbalanceret skovforvaltning og dermed for at kunne nyde godt af de goder i form af varer og ydelser, som samfundet og kommende generationer kan få fra skovene. EF har påtaget sig at forbedre forvaltningen af skovsektoren og kæmpe mod ulovlig skovhugning gennem FLEGT.
- **Fiskeri og havressourcer.** Programmet vil fokusere på at styrke forvaltning og styring af havressourcer og fiskeri, især grænseoverskridende problemer og miljøforanstaltninger, der kan fremme bæredygtig udnyttelse af fiskeri og havressourcer, og på beskyttelse af koralrev og kystzoneforvaltning.

¹⁰ Handlingsplan, der skal ledsage EU's strategi om klimaændring og udviklingssamarbejde 1 (handlingsplan 2004-2008), vedtaget af Rådet den 22. november 2004.

¹¹ Kommissionens meddelelse "At vinde kampen mod den globale klimaændring" af 9. februar 2005 – KOM(2005) 35.

- **Efterlevelse af miljøstandarder (for produkter og produktionsprocesser).** Producenter i udviklingslandene skal overholde stadig mere stringente standarder, herunder parametre for bæredygtighed, på eksportmarkederne i industrilandene. Økomærkning og private certificeringsordninger, der imødekommer internationalt vedtagne standarder, spiller en stadig større rolle på industrilandenenes eksportmarkeder. Der vil kunne gives støtte til producenter i udviklingslandene til at efterleve disse nye krav.
- **Sunde kemikalier og affaldsforvaltning.** Dette område er i høj grad overset i udviklingssamarbejdet, og der er nye initiativer på vej, så de kan blive prioriteret højere. Der er blandt andet tale om strategiplanen for Basel-konventionen om farligt affald, Rotterdam- og Stockholm-konventionerne om kemikalier og den kommende strategiske tilgang til international kemikalieforvaltning.
- **Luftforurening.** Det er især i de store byer i udviklingslandene, at det er et stort sundhedsproblem. EU kan tilbyde sin ekspertise og hjælpe dem til bedre at forstå problemet og forbedre reguleringen af grænseoverskridende luftforurening.
- **Bæredygtig produktion og bæredygtigt forbrug.** De nye vækstøkonomier er især ivrige efter at kunne udnytte EU's erfaringer og at udnytte forskellige instrumenter som lovgivning og økonomiske foranstaltninger til at sikre, at hurtig vækst ikke giver uacceptable indvirkninger på miljøet og energisikkerheden.

4.3. Bedre integration fra EU's side

- **Fattigdom og miljø under nye former for bistandsydelse.** Det, at der nu skiftes til budgetstøtte og donorharmonisering, indebærer, at der må indføres nye metoder, hvis hensyntagen til miljøindvirkninger skal indgå i den politiske beslutningstagning. Det kræver specifikke foranstaltninger at sammenkoble fattigdoms- og miljøproblemer, at forbedre donorkoordineringen og at gennemføre brede strategiske miljøvurderinger.
- **Styrkelse af ekspertisen i EU og større sammenhæng.** I den nye erklæring om udviklingspolitikken opfordres Kommissionen til at forbedre sin analytiske kapacitet på en række udviklingsområder, så den kan fungere som en kilde for EU og afspejle Paris-erklæringen om støtteeffektivitet. Med større kapacitet vil der også kunne opnås en bedre sammenhæng mellem EU-politikker, der påvirker det globale miljø eller partnerlandenes miljø.
- **Integration og uddelegering.** Delegationerne forventes i deres forvaltning af bistanden at sørge for, at der er specialister til rådighed, når der er behov herfor, og det gør det endnu mere nødvendigt med samarbejde med medlemsstaterne. Det tematiske program vil kunne medvirke til, at den fornødne ekspertise i såvel miljøsektoren som i energisektoren bliver yderligere forbedret.

4.4. Styrkelse af miljøstyring og EU-ledelse

EU har en vital interesse i en stærk international miljøstyring. Bedre styring vil kunne få alle regeringer til at forstå og tage fat om problemerne og til at prioritere bæredygtighed endnu højere. Det kræver:

- **Sammenhæng mellem miljøsøjler og andre søjler i international styring af bæredygtig udvikling.** EU prioriterer en mere sammenhængende institutionel ramme for miljøaktiviteter inden for FN-systemet højt. Ved at omdanne UNEP til en FN-miljøorganisation vil der blive mulighed for at skabe større sammenhæng i politikkerne på globalt plan.
- **Hjælp til regional og international miljøovervågning og miljøvurdering.** Der er behov for støtte til forskere og eksperter fra mindre velstående lande, så de kan deltage, og til formidling af resultater til beslutningstagere. Det vil indebære et internationalt samarbejde om miljøøkonomiske modeller samt kapacitetsopbygning til miljøpolitiske analyser og kapacitetsopbygning til rumbaseret overvågning og til informatiksystemer på stedet.
- **Ekstra støtte til sekretariaterne for multilaterale aftaler** for at fremme international miljøstyring og EU's ledende rolle. Med støtten vil sekretariaterne kunne få adgang til ekstra ekspertise, og det vil kunne fremskynde deres arbejde og give bedre sammenhæng, og hermed vil sekretariaterne og UNEP kunne arbejde mere snævert sammen indbyrdes og med FN's udviklingsagenturer og de internationale finansieringsinstitutioner. Det er nødvendigt at støtte udviklingslandene, så de kan deltage i møder omkring multilaterale energiaftaler.
- **Fremme af effektive foranstaltninger til efterlevelse og håndhævelse af multilaterale energiaftaler,** blandt andet ved at støtte overvågning og miljøbeskyttelsesgrupper. Udviklingslandene ønsker naturligt nok bistand til kapacitetsopbygning frem for strafforanstaltninger til at forbedre efterlevelsen.
- **Støtte til internationale miljø- og energiorganisationer og -processer,** blandt andet UNEP og FN's Kommission for Bæredygtig Udvikling, FN's Skovforum, den strategiske tilgang til international kemikalieforvaltning, det internationale panel om bæredygtig ressourceudnyttelse, OECD, Det Internationale Energiagentur, drøftelser om langsigtede samarbejdstiltag til behandling af klimaændring, handels- og miljøprocesser samt partnerskabsinitiativer.
- **Støtte til civilsamfundet og miljø- og energipolitiske tænketanke.** Internationale og regionale civilsamfundsgrupper og miljøpolitiske tænketanke har en vigtig international funktion med hensyn til at støtte opbygning af lokal kapacitet i udviklings- og nabolande gennem nationale partnere.
- **Mere effektive internationale forhandlinger.** Det kan betale sig at opbygge forhandlingskapacitet i udviklingslandene og forbedre EU's ydelser gennem en dialog med partnerne.

4.5. Støtte til bæredygtige alternativer på energiområdet i partnerlande og -regioner

Det er nødvendigt med en samordnet tilgang, som bygger på de tidligere tiltag fra COOPENER, kernefunktionerne i EU's energiinitiativ og den EU-sponsorerede Johannesburg-koalition om vedvarende energi. Hovedmålene bør omfatte institutionel støtte, der kan forbedre adgangen til bæredygtige energiydelser til at afhjælpe fattigdommen i udviklingslande og regioner, samt støtte til tiltag i nye vækstøkonomier,

der kan forbedre den globale energiforsyningssikkerhed og beskytte det globale miljø. Støtte, der bliver givet gennem de tematiske programmer, bør primært omhandle:

- **Integration af bæredygtig energi** i udviklingsplaner og –strategier (især strategier til bekæmpelse af fattigdom) på regionalt, nationalt og lokalt plan.
- **Udvikling af institutionel støtte og teknisk bistand**, samt styrkelse af kapaciteten til politikudvikling, regulering og energiplanlægning, blandt andet gennem støtte til parvist samarbejde for at dele EU's erfaringer og etablere forbindelser med noglelande samt til målrettede offentlige indkøbskontrakter.
- **Skabelse af gunstige retlige og politiske rammer, der kan tiltrække nye virksomheder og investorer** i vedvarende energi og i effektiv energiproduktion og -udnyttelse, og som kan bane vejen for fremskridt på disse områder.
- Fremme af **energiens rolle som et middel til at skabe indtægter for de fattige** og til at beskytte/øge indtægterne for andre slutbrugere af energi ved at opstille en kritisk masse af menneskelig kapital, der har en aktuel viden og ekspertise i den private sektor, især inden for energiydelser og målrettede sektorer af slutbrugere.
- Fremme af **innovative finansieringsmetoder**, blandt andet offentlige og/eller private bæredygtige energipartnerskaber og –mekanismer, for at tilskynde til teknologioverførsel og –udnyttelse.
- **Tilskyndelse til regionalt samarbejde** mellem regeringer, ikke-statslige organisationer og den private sektor på ovenstående områder og forberedelse til en regional netstruktur, som kan give store besparelser især for små lande, for eksempel som foreslået i den nye EU-strategi for Afrika¹². Det er vigtigt med et nært samarbejde med andre donorer og låneprogrammer, hvis det skal lykkes at gennemføre denne prioritet.

Disse initiativer bør gennemføres i nær tilknytning til det kommende EF-program "Intelligent Energi – Europa"¹³, som er en del af rammeprogrammet for 2007-2013 om konkurrenceevne og innovation, eftersom de giver mulighed for at vise EU's politik udadtil.

¹² KOM(2005) 489.

¹³ COOPENER II.

ANNEX 1

Annex 1: Important Commitments by the EU and the International Community

The European Consensus on Development

- Primary and overarching objective of EU development cooperation is the eradication of poverty in the context of sustainable development, including pursuit of the MDGs
- Help developing countries to achieve the objectives agreed at the UN conferences.
- improving policy coherence for development in order to accelerate progress towards attaining the MDGs, COM (2005)134 final.

Climate (Kyoto Protocol)

- Developed countries are committed to reducing their collective greenhouse gas emissions by about 5% below 1990 levels in the period 2008 – 2012. The EU 15 target is -8%.

Biodiversity and Natural Resources (JPoI)

- Achieve, by 2010, a significant reduction in the current rate of loss of biological diversity.
- Maintain or restore depleted fish stocks to levels that can produce the maximum sustainable yield by 2015.

Forests (EU commitment at WSSD)

- FLEGT is a political commitment to improve forest governance and eliminate illegal logging

Desertification (JPoI)

- Integrate measures to prevent and combat desertification in poverty and sustainable development strategies

Chemicals (JPoI)

- Aim, by 2020, to use and produce chemicals in ways that do not lead to significant adverse effects on human health and the environment.

Water (MDG 7, JPoI and EU commitments at WSSD)

- Develop integrated water resources management and water efficiency plans by 2005.
- Halve, by 2015, the proportion of people without access to safe drinking water and basic sanitation
- The EU Water Initiative is a political commitment by Member States and the Commission to contribute to the achievement of the MDG and WSSD targets for water and sanitation and provides a framework for dialogue with partner countries and stakeholders on sector policies and priorities.

Energy (JPoI and EU commitments at WSSD)

- Improve access to reliable and affordable energy services for sustainable development, sufficient to facilitate the achievement of the Millennium Development Goals and meet the growing need for energy services in the longer term to achieve sustainable development (JPoI Paras 9 & 20).
- The EU Energy Initiative is a long-term political commitment by Member States and the Commission to increase the focus on the role of energy in poverty alleviation and sustainable development, as well as in facilitating the achievement of the MDGs.
- The Johannesburg Renewable Energy Coalition. A coalition of 88 governments are cooperating to substantially increase the global share of renewable energy through the market on the basis of ambitious time-bound targets and regular reviews of progress.

Sustainable Development (JPoI)

- Encourage and promote the development of a 10-year framework of programmes to accelerate the shift towards sustainable consumption and production.

Governance (JPoI and the UN Millennium Summit Review)

- Adopt new measures to consolidate institutional arrangements for sustainable development at international, regional and national levels.
- Agreement to explore the possibility of a more coherent institutional framework to allow more efficient environmental governance within the UN system.

Research: the EU Framework Programmes for Research (FP6 and FP7):

- The new framework programme for 2007 - 2013 will support relevant research, and provide background for “knowledge based approach”.

ANNEX 2

A non-exhaustive list of key environment and sustainable natural resource issues, including energy, which are of concern to the EU

In the last 50 years the world's population has almost trebled and humans have changed ecosystems more extensively than in any similar time period to meet the growing demand for food, fresh water, timber, fibre and fuel. For example, between 1960 and 2000 world food production increased by about 2.5 times, water use doubled, timber production grew by 50% and hydropower capacity doubled¹⁴. In the same period atmospheric concentrations of carbon dioxide grew by 20% above pre-industrial levels. As a result of these pressures, 15 of the 24 ecosystem services examined by the Millennium Ecosystem Assessment are being degraded or used unsustainably and present an obstacle to achieving the MDGs. These services include provision of capture fisheries, wild food, wood fuel, genetic resources, natural medicines and fresh water, as well as air and water purification, erosion control and the regulation of natural hazards and pests.

Further population growth of 2 billion is predicted by 2030. Combined with the long-term economic growth rate required to pull everyone out of extreme poverty (3.6% per capita p.a. in low income countries), this means the world economy could grow fourfold by 2050¹⁵. It is essential to ensure that natural resources are used sustainably so that production and consumption patterns do not exceed the earth's capacity to supply resources or absorb the wastes and emissions generated by such growth. This will be a fundamental challenge for the world community, and especially for the emerging economies and developing countries. Efforts over the next 10 years to make patterns of development more sustainable will be crucial in affecting the long-term outcome.

The main issues are highlighted in more detail in the following paragraphs.

Climate change. During the last century the earth's average surface temperature rose by around 0.6°C and is predicted to rise by a further 1.4 to 5.8°C by 2100¹⁶, with a consequent rise in sea levels of 9 to 88 cm threatening island and coastal communities, and greater frequency and severity of extreme weather events. Predicted temperature rises will have profound consequences for water cycles, agriculture, disease and biodiversity, and the number of environmental refugees is expected to rise to 50 million by 2010 and up to 200 million by 2050 as a result¹⁷. Addressing climate change requires international cooperation aimed at achieving the existing Kyoto Protocol Commitments, but also to develop long-term cooperative action. Mitigation of greenhouse gas emissions is crucial, especially in industrialised countries and emerging economies. Substantial changes are needed in how the world produces and uses energy, as is technological change in all economic sectors. In view of the already unavoidable impact of climate change, in many developing countries cooperation will need to concentrate on adaptation and on reducing vulnerability to climate change but should also stimulate investment in clean technologies.

¹⁴ Millennium Ecosystem Assessment.

¹⁵ World Development Report 2003: Sustainable Development in a Dynamic World (World Bank).

¹⁶ Intergovernmental Panel on Climate Change, 3rd Assessment Report.

¹⁷ Myers, N. (2005) Environmental refugees: an emergent security issue, 13th Economic Forum, Prague 23-27 May.

Biodiversity. Maintaining biodiversity at genetic, species and ecosystem levels offers many local and global benefits. Healthy and fully-functioning ecosystems provide a wide range of essential goods, such as foods, fuels, building materials and medicines. They also provide a variety of services, such as cycling nutrients, creating fertile soils, fixing carbon, purifying air and water, providing genetic material for crops and livestock, pollination, controlling floods and erosion, and checking pests, diseases and alien species. Ecosystems support primary production (agriculture, fisheries, forestry), secondary production (textiles, pharmaceuticals) and service industries (tourism, well-being, recreation). The costs of failing to protect biodiversity are immense – in terms of lost goods and services to these sectors of the economy. Further, restoring degraded ecosystems, or substituting artificially for these biodiversity goods and services where natural systems fail is frequently much more costly than looking after them in the first place. Poor people in developing countries, with little access to markets, are particularly reliant on ecosystem goods and services.

Water. One third of the world's population live in countries that are water-stressed¹⁸ and this proportion is likely to increase to two thirds by 2025 with implications for peace and security. Over 1.1 billion people have no access to safe drinking water and 2.4 billion lack improved sanitation. Integrated water resources management is essential worldwide if human needs for consumption, agriculture and industry are to be balanced with the water needs of healthy ecosystems. Polluted ecosystems and poor water management have a detrimental effect on economic growth, health and livelihoods. Improving access to safe water and sanitation and improved water resource management are key steps to achieving many of the Millennium Development Goals (MDGs).

Forest management. Natural forests are centres of biodiversity and important stores of carbon and disturbing these ecosystems contributes to biodiversity loss and climate change. An estimated 1.6 billion poor people rely heavily on forests for their livelihoods, including food security (bushmeat, fruits and vegetables), health (medicinal plants), shelter (building materials), and energy (fuelwood and charcoal). Forests also provide environmental services such as watershed protection. Forest-based industries are an important source of employment and export revenues, and are a driver of economic growth. Rapid global deforestation and poor governance jeopardise this valuable resource endowment.

Fisheries and marine resources. Lack of effective governance often results in over-exploitation of the resource base, threatening the nutritional status of major population groups, particularly people from the poorest African and South Asian countries, for whom fish and marine products constitute an essential part of their protein intake. Coral reefs are major centres of biodiversity and important in protecting shorelines, which are often densely inhabited and the basis for considerable economic development through eco-tourism.

Desertification and land degradation lead to the loss of productive land. An estimated 900 million people across the world live in 'drylands', which cover about 30% of the earth's land surface. These drylands, which have low and variable rainfall, are very fragile. Due to their low productivity, they are also often politically and economically marginalised and receive little attention from most governments. Surveys show that nearly 70% of drylands worldwide suffer varying degrees of degradation and desertification.

¹⁸ Countries using more than 10% of total supply where water shortage is likely to impede development.

Use of natural resources in growing economies. The links between growth and natural resource use change depending on the absolute level of development. In poor societies the links between poverty and natural resource degradation often lead to a vicious circle of negative growth, increasing poverty and further over-exploitation of the natural resource base. As economies develop, different patterns set in and positive economic growth brings a new set of environmental pressures. Rich economies such as the EU have an ecological footprint that extends beyond its borders. Indeed, the EU contains 7% of the world's population but consumes 16% of the products of the earth's biocapacity¹⁹. In emerging economies and even in developing countries with significant wealthier sectors of society, the environmental effects of affluence are of growing concern. Natural resources need to be managed sustainably to break the link between economic growth and environmental degradation. This needs to be done by taking into account the full life cycle of resource use, covering their supply, use phase and the final disposal of waste. New EU policies, including the Thematic Strategies on resource use, waste and Integrated Product Policy, build on this logic, aiming to ensure that the negative impacts of resource use and products are reduced without simply shifting them to other countries. These policy developments are of great interest to emerging economies.

Bio-technology promises remarkable advances in medicine, agriculture and other fields and may have the potential to decrease pressure on land use, increase sustainable yields on marginal lands and reduce the use of water and agro-chemicals in agriculture. However, genetic engineering is a very new field and there are potential adverse effects on biological diversity and risks to human health. These could be of particular concern in developing countries which house most of the wild relatives of domesticated crops but lack capacity to assess and manage risks and thus to ensure bio-safety.

Chemicals and pesticides can bring enormous benefits to man and are the products of rapidly growing and globalising industries. However, when badly managed they are also the cause of major health and other problems, especially in developing countries. Uncontrolled transport and storage of **hazardous waste** and unsound management of all wastes also bring threats to the environment and human health. The costs of unsound chemicals and toxics management are widespread and borne disproportionately by the poor; yet least developed countries are often unaware of the economic burdens posed by poor management.

Energy access. Nearly two billion people do not have access to modern energy services. Developing countries' supplies of energy are insecure and unreliable: firewood, charcoal, crop residues and animal wastes account for approximately 30% of primary energy use; electricity supplies are limited and often erratic; and net oil importers are particularly vulnerable to high global oil prices. Better access to secure, affordable and sustainable energy services is essential for achieving the MDGs, for the eradication of poverty, and to support the productivity increases and economic growth both in rural and in urban areas.

¹⁹ The European environment: State and outlook 2005. European Environment Agency - NB: figures quoted include Switzerland.

Secure and affordable energy supplies. The volatility of energy prices (notably oil and gas) brings important economic impacts to all countries and the businesses on which their economies depend, especially those countries with emerging economies. Working together to establish plans, strategies and systems for ensuring secure and sustainable energy services at affordable prices, without causing excessive damage to either the local or the global environment, is therefore an important priority for both the public and private sectors in the EU and for its neighbours and partners worldwide.

Air Pollution is closely related to the burning of fossil fuels, in particular coal, and thus there are clear links between air pollution and policies on energy and climate change. Such pollution is growing rapidly in emerging economies. Tackling air pollution brings major health benefits not only in those economies but even in poorer, biomass-dependent developing countries. Nearly 1.6 million people die each year from the effects of indoor pollution from fuelwood and other solid fuels²⁰. Air pollution travels long distances. While emissions from the EU are decreasing there is increasing evidence that the long range transport of air pollution into the EU is increasing. This is one of the reasons why the Commission is co-chairing a “Task Force on Hemispheric Transport of Air Pollution”, which looks at the technical/scientific issues surrounding hemispheric contributions to air pollution. Recently the UNEP has drawn attention to the trans-boundary effects of air pollution from the emerging economies of Asia.

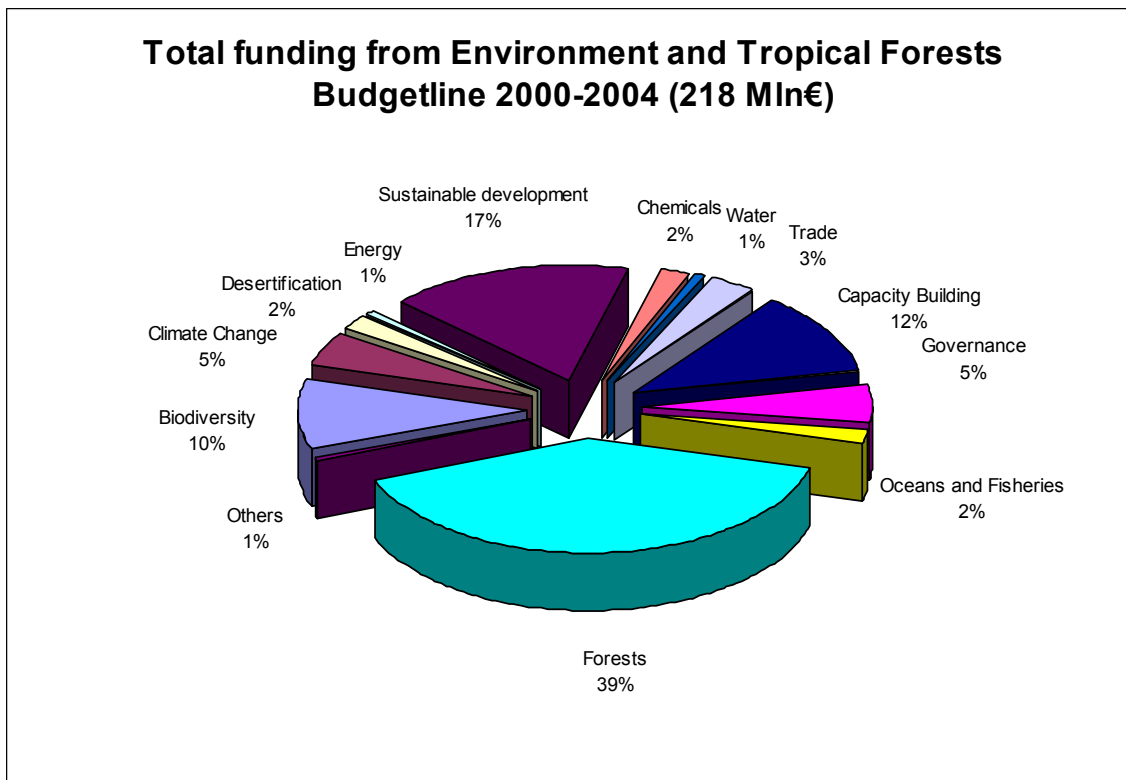
²⁰ WHO (2000) *Air pollution*, WHO Fact sheet 187.

ANNEX 3

Current Funding instruments

Regulations (EC) No 2493/2000 and (EC) No 2494/2000 on the Environment in Developing Countries and Tropical Forests and Other Forests in Developing Countries expire in 2006. These budget lines were first created in 1992 to implement pilot actions and strategic studies and merged in 2001 into budget line 21 02 05. The emphasis is on work in developing countries that fosters sustainable forest management and environmental protection and allocations are made both through calls for proposals aimed at NGOs, among others, and by way of targeted projects undertaken by IGOs in support of EC policy objectives.

Table: funding by different sectors (budget line 21-02-05, 218 M € between 2000-2004)

Note: for sectors such as energy, this graph does not reflect the overall share of granted support. In fact, support to energy projects has also been given in the frame of other headings like under “forest”, “sustainable development” and others.

The Life-Third countries part of Regulation (EC) No 1682/2004 expires at the end of 2006. It is active in non-EU countries around the Mediterranean and Baltic seas and helps to establish the capacities and administrative structures needed in the environmental sector and in the development of environmental policy and action programmes. Priority is given to projects that promote cooperation at trans-frontier, trans-national or regional level. The Commission's International Environment budget line 07 02 01 commits between €6 and 8 million a year, of which an increasing share (currently about €2 million) is needed for regular contributions for the core costs of MEAs. The legal basis for regular contributions is provided by the decisions on EC ratification while the rest of the line is based on the Annual Work Programme of DG Environment. The line supports global and European regional MEAs and other international environmental processes. For example, using the budget line and other resources, the EC pays for preparatory analytical work required for negotiations, helps developing countries to participate in environmental meetings, and holds dialogues with key partners on major issues.

Budget Lines 06.04.02 and 06.01.04.09 "COOPENER" funds initiatives that promote renewable energy sources and energy efficiency in developing countries, and address sustainable energy services for poverty alleviation in the context of the EUEI. €5 million p.a. was committed on these budget lines in 2003-05.

List of Acronyms

DCECI	Development Cooperation and Economic Cooperation Instrument
DPS	Development Policy Statement adopted by the Council, European Parliament and the Commission on 22 November 2005
6th EAP	Sixth Environmental Action Programme, Decision 1600/2002/EC, OJ L242/1 of 10/09/2002
EC	European Community
ENPI	European Neighbourhood Policy Instrument
EUEI	European Union Energy Initiative
EUWI	European Union Water Initiative
EU	European Union
FLEGT	Forest Law Enforcement, Governance and Trade
GEF	Global Environment Facility
FP6	Framework Programme for Research no 6
IEA	International Energy Agency
IEE	Intelligent Energy - Europe
IFI	International Financial Institution
IISD	International Institute for Sustainable Development
IUCN	World Conservation Union
IPA	Pre-Accession Instrument
IPCC	Inter-governmental Panel on Climate Change
JPoI	Johannesburg Plan of Implementation adopted at WSSD
JREC	Johannesburg Renewable Energy Coalition
MEA	Multilateral Environmental Agreement
MDG	Millennium Development Goals
PEP	Poverty-Environment Partnership
PRSP	Poverty Reduction Strategy Paper
NGO	Non-Governmental Organisation
SAICM	Strategic Approach to International Chemicals Management
UNCBD	United Nations Convention on Biological Diversity
UNCCD	United Nations Convention on Combating Desertification
UNFCC	United Nations Framework Convention on Climate Change
UNDP	United Nations Development Program
UNEP	United Nations Environmental Programme
UNFF	United Nations Forum on Forests
UNITAR	United Nations Institute for Training and Research
WRI	World Resources Institute
WWF	World Wide Fund for Nature
WSSD	World Summit for Sustainable Development
ACP-EU	Africa – Caribbean – Pacific - European Union
EDF	European Development Fund
AMCOW	African Ministerial Conference on Water
FEMA	African Ministers for Water and for Energy
AFLEG	African Forest Law Enforcement and Governance